

ΝΕΟΛΟΓΟΥ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

Τιμάται γρ. ἀργ. 2.

τιμάται γρ. ἀργ. 2.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Δ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ, 5 'Ιανουαρίου 1892.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Πολιτική 'Επιθεώρησις.—Οἱ γάμοι τῆς Σοφίας Παλαιολόγου. — Πουκίλα. — Αἱ ρωσικαὶ Μεγαλοπόλεις. — Ἡ Ρωδία ὑπὸ οἰκονομικὴν ἔποψιν. — Ὁ Πλάδης Προγόνων (διήγημα).

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Κατὰ τὴν λήξαν ἐβδομάδα οὐδὲν σχεδὸν νέον ἐξελίχθη ζήτημα σπουδαῖον, καὶ δυνατόν εἶπεν ὅτι τὰ ὑπὸ τοῦ τύπου συζητηθέντα ἀντικείμενα ἦσαν κληρονομία τῆς παρελθούσης ἐβδομάδος καὶ ἡ προσοχὴ ἐπομένως τοῦ διπλωματικοῦ κόσμου περιστρέφετο περὶ τὸ γαλλοβουλγαρικὸν ζήτημα, περὶ τὸ μαροκινὸν καὶ περὶ τὸ αἰγυπτιακόν, τὸ ἀνακινηθὲν διὰ τοῦ θανάτου τοῦ χεδίβου Τεφφίκ πασσᾶ. Ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις, μεθ' ὅλην τὴν ἑαυτῆς μετριοπάθειαν καὶ σύνεσιν ἐν τῇ πρὸς τὴν βουλγαρικὴν ἡγεμονίαν διαφωνίᾳ ἐπὶ τῇ ἐξώσει τοῦ γάλλου ἀνταποκριτοῦ κ. Σαδούρν, ἐμμένει εἰς τὴν ἱκανοποίησιν αὐτῆς καὶ ἀξιοῖ τὴν ἀνάκλησιν τοῦ κατὰ τοῦ ὑπνκίου μέτρου· οὐδεμίαν ὀπισθοβουλίαν ἔχουσα, οὔτε εἰς ἀπειλὰς προσφεύγουσα, παρὰ τὰ θρυληθέντα ὑπὸ τῶν μεγάλων τῆς Βουλγαρίας φίλων, πιστευσάντων ὅτι εἶναι δυνατὴ ναυτικὴ τις διαδήλωσις τῆς Δημοκρατίας, ὥσπερ οἱ βουλγαρικοὶ λιμένες ἐν ἀνοικτῇ εὐρίσκοντο θαλάσῃ, διὰ μεμετρομένης γλώσσης διεκδικεῖ τὸ δίκαιον αὐτῆς, ὅπερ ἐπὶ ὀρισμένων ὅρων τῆς βερολινείου ἐδράζεται συνθήκης καὶ ἐπικυροῦται παρὰ πάντων τῶν ἀμερολήπτως τὰ πράγματα κρινόντων καὶ ἀδυνατούντων ἐπομένως νὰ μὴ ἀνομολογήσωσιν ὅτι ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς τῆς Βουλγαρίας, ἐπόμενος ταῖς διαταγαῖς τοῦ κ. Σταμπούλωφ, ἐνήργησε παρὰ τὰς διεθνεῖς συμβάσεις καὶ συνθήκας. Σπουδαῖον ὡσαύτως τυγχάνει καὶ τὸ μαροκινὸν ζήτημα, τὸ ἀνακινηθὲν ἐκ τῆς πολιτείας τῶν περὶ τὴν Ταγγέρην φυλάρχων, σφόδρα δυσαρεστηθέντων κατὰ τοῦ διοικητοῦ αὐτῆς, ἅτε κατηγορουμένου ἐπὶ κακῇ διοικήσει ἢ μᾶλλον ἐπὶ συμπαθείᾳ πρὸς τοὺς ξένους μᾶλλον ἢ τοὺς ἰθαγενεῖς. Καὶ ναὶ μὲν τὸ ζήτημα, οὕτως ἐξεταζόμενον, φέρει ὅλως ἐσωτερικὸν χαρακτῆρα καὶ δύναται νὰ ἐξομαλισθῇ διὰ συννενοήσεως τῶν ὑπουργῶν τοῦ αὐ-

τοκράτορος τοῦ Μαρόκου, ἀλλ' ὁ τῶν δυνάμεων πόθος τοῦ φυτεῦσαι τὰς σημαίας αὐτῶν οὐχὶ πλέον ἐπὶ τῶν ἀδεσπότην, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ αὐτῶν ἐτι τῶν ὑπὸ ξένην κυριαρχίαν διατελούντων μερῶν τῆς μαύρης ἡπείρου προκαλεῖ πολλοὺς τοὺς ἐνδοιασμοὺς τοῦλάχιστον ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἀκεραιότητος τῶν χωρῶν τοῦ Μούλεϋ-Χασάν. Τρεῖς κυρίως δυνάμεις, ἡ Ἀγγλία, ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἰσπανία, φιλοτιμοῦνται νὰ ὑπερακοντίσωσιν ἀλλήλας ἐν τῇ ἀποστολῇ θωρηκτῶν σκαφῶν εἰς Ταγγέρην, λόγῳ μὲν πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν οἰκείων ὑπνκίων, καὶ μάλιστα μετὰ τὴν διαρπαγὴν καὶ κακοποίησιν σπουδαίας μαροκινῆς ἐμπορικῆς συνοδίας, ἔργῳ δὲ πρὸς ἀναπέτασιν τῶν οἰκείων σημαιῶν ἐν ταῖς Καναρίαις νήσοις, ἢ ἐν τινι παρακτῇ πόλει, ἢ τέλος ἐν σημείοις ἐπὶ τῶν μεθορίων Ἀλγερίας καὶ Μαρόκου. Ὁ τῆς Ταγγέρης λιμὴν ἀποβαίνει οὕτω τὸ ἐντευκτήριον μοιρῶν θωρηκτοῦ στόλου, καὶ οἱ ἀτυχεῖς ὑπουργοὶ τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ Μαρόκου βλέπουσιν αὐτὴς ἐπικρεμᾶμενόν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν ὡς ξίφος Δαμοκλέους τὸν κίνδυνον ἀποβάσεως ξένων στρατιωτῶν καὶ ἐγκαταστάσεως αὐτῶν ἐν ὀρισμένοις σημείοις. Τὸν φόβον αὐτῶν οἱ σύμβουλοι τοῦ Μούλεϋ-Χασάν θεωροῦσιν ἐτι οὐχὶ ὅλως ἀνυπόστατον, συνεπεῖα τῆς συμπνοίας τῶν δύο κυβερνήσεων, τῆς ἰσπανικῆς καὶ τῆς γαλλικῆς, ἀγωνιζομένων, κατὰ τινας πληροφορίας, ὅπως ἀντιμετωπίσωσιν τὴν Ἀγγλίαν, ἐπιμόνως σχεδὸν ζητοῦσαν νὰ κρατύνῃ τὴν ἐν Γιβραλτάρῃ θέσιν αὐτῆς διὰ κτήσεώς τινος παρὰ τὴν ἰσπανικὴν Κέουταν ἐν τῇ ἀφρικανικῇ ἀκτῇ.

Σπουδαιότερον ἴσως ἀμφοτέρων τούτων τῶν ζητημάτων τούτων εἶναι ἡ ἐν Αἰγύπτῳ ἐπελθοῦσα μεταβολὴ ἐν τῇ προσώπῳ τοῦ κατέχοντος τὸν θρόνον αὐτῆς. Ἡ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ εἰς τὸν πάππον τοῦ νέου Χεδίβου ἐκδοθέντος τῷ 1866 διατάγματος ἐπελθοῦσα ἐγκαθίδρυσις τοῦ Ἀμπὰς πασσᾶ πολλὰς προῦκάλεσε τὰς φήμας περὶ τῆς ἐν τῇ βορειοανατολικῇ Ἀφρικῇ παρουσίας τῶν ἐρυθροχιτώνων στρατιωτῶν, αἰτίνες, ἐπαληθεύουσαι, δύναται νὰ προκαλέσωσι τὰς διαμαρτυρίας τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ρωσίας, καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἀνάκλησιν τοῦ σὲρ Ἐβελὺν Βάριγκ Οὐόλφ, τοῦ μικροῦ δεῖν διοριζομένου διαδόχου τοῦ σὲρ Οὐάιτ, ἐὰν μὴ ὑπῆρχεν ἡ ἰδέα ὅτι ὁ νέος ἐνταῦθα ἀντιπρόσωπος τῆς ἀνάσσης σὲρ Φόρδ διετέλει τοσοῦτον στενὸς τοῦ γάλλου πρεσβευτοῦ φίλος, ὥστε νὰ ἐλπίζεται ἐπίδρασις τῆς διπλωματικῆς ἐκείνου τέχνης ἐπὶ τῶν διαβημάτων τούτου. Ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ τῆς μεγάλης Βρετανίας πολιτεία, ἡ διατρανουμένη ἐν

τοῖς γραφομένοις τῶν κυριωτέρων κυβερνητικῶν ὀργάνων, μέγαν προκαλεῖ πάταγον ἐν τοῖς πολέμοις τοῦ συντηρητικοῦ κόμματος, οἵτινες πειρῶνται νὰ ὑποδείξωσιν ὅτι ἡ παράτασις τοῦ νῦν καθεστῶτος ἀντιβαίνει εἰς τε τὰ διεθνή νόμιμα καὶ εἰς τὰς πανδήμους ἐπαγγελίας τοῦ μαρκήσιου Σαλισβουρή, τοῦ κηρύξαντος ἐπανειλημμένως ὅτι ἡ παράτασις τοῦ καθεστῶτος τούτου βαίνει κατ' εὐθὺν λόγον πρὸς τὴν παλινόρθωσιν τῆς ἐσωτερικῆς ἡσυχίας καὶ τῆς τάξεως.

Πρὸ τῶν ὑποσχέσεων τούτων μικρὸν βαρύνουσιν οἱ δισχυρισμοί, οἱ προκύπτοντες ἐκ φαντασιῶδων ἢ καὶ πραγματικῶν περιπλοκῶν ἐν ταῖς παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Νείλου χώραις, ὡς καὶ τὰ ἐπιχειρήματα ὅτι αἱ τοιαῦται προσωπικαὶ μεταβολαὶ συντείνουσιν εἰς τὴν παράτασιν τῆς προθεσμίας, τῆς ταχθείσης πρὸς πραγμάτων καὶ ἐκτέλεσιν τῶν ὑπεσχημένων. Ἡ κοινὴ ἐν Ἀγγλίᾳ γνώμη, συνδανλιζομένη ὑπὸ τῶν σπουδαιοτέρων ἡγετῶν τοῦ φιλελευθέρου κόμματος, μετὰ δυσθυμίας προτρέπει εἰς τὴν ἐκπάτριον τῶν τῆς πατρίδος τέκνων, λόγῳ παγίωσεως τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς τάξεως ἐν ξένῃ χώρᾳ, καὶ εὐχεται τὴν συγκέντρωσιν τῆς προσοχῆς τῶν ἰθυνόντων τὰ τοῦ βασιλείου εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς τύχης τῶν ἐργατῶν καὶ εἰς τὴν ἐπούλωσιν τῶν χαινουσῶν κοινωνικῶν πληγῶν ἐν τῇ ἰδίᾳ χώρᾳ. Πράγματι, ἐν σπουδαίαις τῆς μεγάλης Βρετανείας πόλεσι τὸ ἐργατικὸν κίνημα συνδανλίζεται ὑπὸ τῶν ἐπικινδυνωδεστέρων ἀρχηγῶν τῶν ἀναρχικῶν, οἵτινες ἀπομιμούμενοι τοὺς ἐν Ἰσπανίᾳ οὐόφρονας, ἀποπειραθέντας οὐχὶ ἀναίμακτον τόλμημα ἐν τῇ μεγαλουπόλει τῆς χερσονήσου, καταφεύγουσιν εἰς πᾶν δυνατόν αὐτοῖς μέσον πρὸς διατήρησιν τῶν δικαίων αὐτῶν ἀξιώσεων καὶ πρὸς ἐφαρμογὴν ὀριζώντων διακελεύσεων τῆς ἀγγλικῆς νομοθεσίας, θεσπιζούσης ὅτι οὐδεὶς ἄγγλος ἀποθνήσκει ἐκ πείνης καὶ ὅτι οἱ εἰς ἐσχάτην ἀνάγκην περιερχόμενοι δικαιοῦνται νὰ ζητήσωσιν ἀπὸ τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν τὴν προσήκουσαν ἀρωγὴν πρὸς πρόληψιν τοῦ ἀπειλοῦντος αὐτοὺς θανάτου ἐξ ἀστίας. Αἱ ἔμπρακτοι διαδηλώσεις τῶν ἐργατῶν καὶ ἀναρχικῶν, αἱ ὑπομιμνήσκουσαι τὰς ἐν τοῖς διαφόροις τῆς Σέτεναμ καὶ ἄλλων ἀγγλικῶν πόλεων ὀπλοποιεῖας δοκιμὰς καὶ τὸν ἐξ αὐτῶν προκύπτοντα θόρυβον, ἐν δυσχερεῖ περιστάσει ἐπισυνβαίνουν καὶ ἀνησυχοῦσι σφόδρα τοὺς συμβούλους τῆς ἀνάσσης Βικτωρίας, προσκρούοντας νῦν κατὰ τῆς πάλης τῶν φιλελευθέρων, ὑποδανλιζόντων παρὰ ταῖς ὑποδεστέρας τοῦ λαοῦ τάξεσι τὸ τῆς παλιννοστήσεως αἶσθημα ὑπὲρ τῶν ἐκπατρισθέντων ἀδελφῶν, πρὸς ἐπ' ἀνόδον τῆς τάξεως καὶ τῆς ἡσυχίας ἐν χώρᾳ, ὅπου ὁ τοῦ αἰῶνος γίγας λέγων τοῖς ὑπ' αὐτὸν ὅτι τεσσαράκοντα αἰῶνες ἀτενίζουσιν εἰς ὑμᾶς ἐξῆπτε τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὴν ἀνδρείαν τῶν στρατιωτῶν καὶ ἐξησφάλιζε τὸν θοῖαμβον τῶν γαλλικῶν τετραγώνων κατὰ τοῦ ἀτάκτου πλῆθους. Τὰ ὄργανα τοῦ Γλάδστωνος, ἐπαναλαμβάνοντα τὴν τελευταίαν δὴλώσιν τοῦ γηραιοῦ τούτου πολιτευτοῦ, εἰπόντος, «ἐλπίζω ὅτι τὸ ὑπουργεῖον Σαλισβουρή πρὶν ἢ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ παραδῶσθαι θ' ἀπαλλάξῃ τὸ φιλελεύθερον κόμμα ἀπὸ τῶν σοβαρῶν περιπλοκῶν σπουδαίου ζητήματος», ἀπαξ ἔτι ὑποδεικνύουσι τοὺς κινδύνους τῆς παρατάσεως τοῦ νῦν καθεστῶτος καὶ συμβουλεύουσιν τὴν κυβέρνησιν ὅπως μὴ πραγματοποιήσῃ τὴν διὰ τῶν ὀργάνων αὐτῆς διατυπωθεῖσαν εὐχὴν περὶ διατηρήσεως τῆς ἐνεστώσης τῶν πραγμάτων καταστασεως ἐν τῇ ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Ἀμπῆς πασσᾶ ὑποβαλλομένη χώρᾳ. Τὸ φρόνημα τῶν φιλελευθέρων ὑπαγορεύει ἡ πιθανότης συνασπισμοῦ Γαλλίας καὶ Ρω-

σίας ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ πρὸς ἀντεκδίκησιν τῆς ἐν τῇ βουλγαρικῇ περιπλοκῇ ἐπιγενομένης θέσεως τῇ μεγάλῃ τοῦ Βορρᾶ δυνάμει καὶ ἀνακίνησιν τοῦ ὅλου προβλήματος τῆς Βερολινείου συνθήκης, τῆς ἐπανειλημμένως ἀθετηθείσης διὰ τῆς σπονδῆς καμπανίτου ἐπὶ τοῖς βουλγαρικοῖς πραξικοπήμασιν.

Ὑπὸ τὴν ἐποψὴν δὲ τῶν ἐσωτερικῶν ἐν τοῖς κυριωτέροις τῆς Εὐρώπης κράτεσι, καταλεκτέον πρῶτον τὴν Γερμανίαν, ὅπου τὸ μεγαλεῖον τῆς Προσίας, ἀποτυφλώσαν ἐπὶ τινα χρόνον τὰ τὴν γερμανικὴν ὁμοσπονδίαν ἀποτελοῦντα κράτη, ἐκπίπτει βαθμυδὸν σὺν τῇ πτώσει τοῦ πρῶτον ἀρχιγραμματέως, τοῦ καὶ θεμελιωτοῦ τοῦ εἰρημένου μεγαλείου, καὶ ἡ φιλοδοξία τῶν λοιπῶν ὁμοσπόνδων κυβερνήσεων, κεντηθεῖσα διὰ τοῦ παραδείγματος τοῦ βασιλείου τῆς Βαυαρίας, παρέχει ὑπονοίαν μὴ σπουδαιοτέρας λάβῃ διαστάσεις καὶ πρὸς ταῖς λοιπαῖς ἐσωτερικαῖς περιπλοκαῖς νέαν ἡμᾶς καὶ σοβαρωτέραν προκαλέσῃ. Ὅτε Γουλιέλμος ὁ Α' ἐστέφето αὐτοκράτωρ τῆς ἡνωμένης Γερμανίας καὶ ἀνίδρυνεν ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς ἐν Σεδὰν ταφείσης ναπολεοντείου αὐτοκρατορίας τὴν τῶν Χοχεντζόλερν, μεγάλως ἐμερίμνησεν ὅπως μὴ θιγῇ ἡ φιλοτιμία τῶν ὁμοσπόνδων κρατῶν παρὰ τὴν ὑπέροχον ἐν τῷ συγδέσμῳ θέσιν τοῦ πρωσικοῦ βασιλείου. Σύμβουλον ἔχων τὸν συνετὸν Βίσμαρκ, μετὰ προσοχῆς ἀπέφυγε τὴν εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῶν ὁμοσπόνδων κυβερνήσεων ἀνάμειξιν καὶ ἐπεσπάσατο οὕτω τοὺς ἐπαίνους καὶ τὰ ἐγκώμια τῆς ἀνωτέρας κοινωνίας τῶν διαφόρων βασιλείων καὶ μεγάλων δουκάτων, καίτοι ἡ συνετὴ αὕτη καὶ λελογισμένη ἐνέργεια ἥκιστα συνετέλεσεν εἰς τὸ συμπῆξαι τὴν γερμανικὴν ἐνότητα καὶ καταστήσαι ἀδιάρρηκτους τοὺς πρὸ ἐνὸς καὶ εἴκοσιν ἐτῶν συνδεθέντας δεσμοὺς τῆς αὐτοκρατορίας τῶν Χοχεντζόλερν. Ἀτυχῶς οἱ τοῦ πρίγκιπος Βίσμαρκ διάδοχοι, μικρὸν ἐκ τοῦ παραδείγματος τῆς τοιαύτης πολιτείας συνετισθέντες, ἔγνωσαν νὰ ἐπιβάλῃσι τοὺς πρωσικοὺς νόμους ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὁμοσπόνδων κρατῶν· καίπερ δὲ προσκρούσαντες ἐναντίον μεγάλης ἀντιστάσεως ἐν Βαυαρίᾳ κατὰ τὸ ζήτημα τῆς στρατιωτικῆς διαδικασίας, οὐχ ἥττον δὲν ἀπέστησαν τῆς σκολιάς αὐτῶν πολιτικῆς καὶ ἐπειράθησαν νῦν νὰ ἐπιβληθῶσιν ἐπὶ τοῦ μεγάλου δουκάτου τοῦ Μεκλεμβούργου, συνεπεία καθείρξεως στρατιώτου τοῦ ἐν τινὶ πόλει τοῦ δουκάτου σταθμεύοντος πρωσικοῦ συντάγματος· λέγεται μάλιστα ὅτι αἱ ἐν Βερολίῳ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ εἰς τοσαύτας προέβησαν αὐθαιρεσίας, ὥστε, ἄδικον θεωρήσασαι τὴν καθείρξιν, ἔπαυσαν τὸν διευθυντὴν τῶν στρατιωτικῶν τοῦ μεγάλου δουκάτου καὶ ἀντικατέστησαν διὰ πρόςου ἀξιωματικοῦ. Κατὰ νεωτέρας μάλιστα εἰδήσεις, ἀναγραφόμενας ὑπὸ τῶν σπουδαιοτέρων γερμανικῶν ἐφημερίδων, ὅσον οὐπὼ συνάπτονται διαπραγματεύσεις περὶ τροποποιήσεως τῆς ἀπὸ 19 δεκεμβρίου 1872 ὑφισταμένης στρατιωτικῆς συμβάσεως τῆς Προσίας καὶ τοῦ μεγάλου δουκάτου, τὴν πληροφορίαν δὲ ταύτην ἐνισχύει ἡ ἀπὸ τινος ἐν Βερολίῳ παρουσία τοῦ φόν Μάλτττσαχ, ἀρχηγοῦ τοῦ στρατιωτικοῦ τμήματος τοῦ Μεκλεμβούργου. Ἀλλ' αἱ ἐπανειλημμέναι αὐται αὐθαιρεσίαι τῶν περὶ τὸν αὐτοκράτορα Γουλιέλμον, αἱ ἀποτελοῦσαι ἀντίφασιν πρὸς τὰ δημοσίως ὑπεσχημένα τῆς Α. Μ., κηρυχθείσης ἀναφανδὸν κατὰ τὴν ἀνάγκην ὅτι λίαν σεβαστὰ θὰ ᾖσιν τό τε γερμανικὸν σύνταγμα καὶ οἱ ἰδιαίτεροι νόμοι τῶν τὴν αὐτοκρατορίαν ἀποτελούντων ὁμοσπόνδων κρατῶν, οἱ δεινοὶ σφετερισμοὶ τῶν ἐν Βερολίῳ καὶ αἱ ἐπεμβάσεις αὐτῶν εἰς τὰ τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως τῶν κρατῶν τούτων, ἔτι μᾶλλον

ὑποσκάπτουσι τὰ θεμέλια τῆς γερμανικῆς ἐνότητος, ἣν περὶ πλείστου ποιούμενος ὁ κόμης Καπρίβης ὤφειλε νὰ βαδίσῃ ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ προκατόχου, τοῦ ἀποθανέντος πολλὰκις, ἐν ἐπίγνώσει τοῦ χωλαίνοντος πράγματι κατάρτισμοῦ τῆς ὁμοσπονδίας τῆς βορείου Γερμανίας, ὅτι μεγίστη ἀπαιτεῖται προσοχὴ ἐν τῷ ζητήματι τοῦ σεβασθῆναι τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὴν ἐθνικὴν περιφιλαυτίαν τῶν ὁμοσπόνδων κυβερνήσεων. Εὐτύχημα ὄντως ὅτι τὸ πρᾶγμα ἀνακινούμενον ἐν ταῖς ἐπιτοπίοις διαίταις παραιοῦσιν ἐν τε τῇ πρωσικῇ βουλῇ, ὅπου ἀρξαμένων τῶν ἐργασιῶν τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ συζητηθήσονται ἐσωτερικὰ ὅλως ζητήματα τοῦ βασιλείου, καὶ ἐν τῷ γερμανικῷ κοινοβουλίῳ, ὅπου αὐθιμερὸν ἐπαναληφθεῖσιν τῶν ἐπὶ ταῖς ἐφορταῖς διακοπεισὼν συζητήσεων τὰ πρῶτα ἀνακινηθέντα ζητήματα τυγχάνουσιν αἱ μετὰ τῆς ἐλβετικῆς ὁμοσπονδίας ἐμπορικαὶ συνθήκαι καὶ αἱ ἑκτακοὶ ὑπὲρ τῶν ὑπουργείων τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῶν ναυτικῶν πιστώσεις.

Ἐν Αὐστροουγγαρίᾳ τὰ σπουδαιότερα τῶν ἐσωτερικῶν ζητημάτων εἶναι καὶ αὐτὴς ἐν μὲν τῇ Αὐστροίᾳ ὁ φυλετικὸς ὀργανισμὸς, ἐν δὲ τῇ Οὐγγαρίᾳ ἡ ἐκλογικὴ κίνησις. Ἐν τῇ αὐτῇ ἐθνικῇ ἀντιπροσωπείᾳ, ὅπου ὁ νεοσέχος Γρέγκρ σφόδρα κατηνέχθη κατὰ τῶν μετὰ τῆς Γερμανίας ἐμπορικῶν συνθηκῶν τῆς μοναρχίας, ἕτερος ὁμόφρων, ὁ Κραμάρτζ, σφοδρότερον αὐτοῦ ἐπετέθη κατὰ τοῦ ἐμπορικοῦ τούτου συνασπισμοῦ καὶ κατέδειξεν ὅτι ἡ Γερμανία πειράται νέους νὰ δημιουργήσῃ κλάδους ἐν Αὐστροίᾳ καὶ ἐν τῇ χερσονήσῳ τοῦ Αἴμου καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἑαυτῆς βιομηχανίαν ἐπὶ βλάβῃ τῆς αὐστριακῆς, ὅτι οἱ ἐν Βιέννῃ παραγνορίζοντες τὴν πολιτικὴν ταύτην τῆς συμμάχου προλειπόμενοι τὴν ὁδὸν εἰς σοσιαλιστικὰ κινήματα, παραπλήσια πρὸς τὰ τὴν Γερμανίαν μαστίζοντα. Ὁ λόγος τοῦ νεοσέχου βουλευτοῦ, κατακρίναντος καὶ τὰς γενομένας εἰς τοὺς ἰταλικοὺς οἶνους παρὰ χωρήσεις μεγάλῃ ἐνεποίησεν αἰσθησὶν οὐ μόνον ἐν Βιέννῃ, ὅπου ὁ τύπος σύμπας σφόδρα ψέγει τὸν δεινὸν ῥήτορα, ἀλλὰ καὶ ἐν Βερολίνῳ, ἔνθα ἠλπίζετο χαλάρωσις τοῦ κατὰ τῶν συνθηκῶν πολέμου ῥεύματος μετὰ τὴν ἀνασκευὴν τῶν δηλώσεων τοῦ κ. Γρέγκρ παρὰ τοῦ πρωθυπουργοῦ κόμης Τάαφφε. Ὡσαύτως καὶ ἐν Οὐγγαρίᾳ ἡ ἐκλογικὴ κίνησις πολλὰς προκαλεῖ μερίμνας τῇ κυβερνήσει. Ἡ ὥς βεβαία θεωρουμένη ἐκλογὴ τοῦ κόμης Τσάπαρν δὲν δύναται νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν πλειονοψηφίαν τῆς συμπολιτεύσεως, ὥς ὁπλὸν γίνεται ἐκ τῆς βεβαίας ὡσαύτως θεωρουμένης νίκης τοῦ κυριωτέρου τῆς ἀντιπολιτεύσεως ἡγέτου, τοῦ κόμης Ἀπονύν, οὗ ἡ δύναμις πληρέστατα εἶχε καταδειχθῇ κατὰ τὴν ἐν τῇ οὐγγρικῇ βουλῇ συζήτησιν τὴν ἀπολήξασαν εἰς τὴν ἀποχώρησιν τοῦ κόμης Τίσσα κατὰ μάρτιον τοῦ 1889. Ἡ ἀντιπολίτευσις μεγάλῃν καταβάλλει προσπάθειαν ὅπως τύχη τῶν ἀπὸ πολλοῦ ὑποδουλιζομένων πόθων, τῶν κατατεινόντων εἰς τὴν διάρρηξιν τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ 1867 ἢ τοῦλάχιστον εἰς τὴν κατάπνιν παντὸς ἐτέρου ἐθνικοῦ συναισθήματος παρὰ τοῖς λοιποῖς λαοῖς, τοῖς ὑπαγομένοις μὲν ὑπὸ τὸ στέμμα τοῦ ἁγίου Στεφάνου, ἀλλὰ καὶ πάντοτε ἀγωνιζομένοις νὰ λυτρωθῶσιν ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου.

Ἐν Ἀγγλίᾳ τὰ ἐσωτερικὰ ζητήματα, τὰ προκαλούμενα ὑπὸ τῆς πολιτείας ἀναρχικῶν καὶ ἀντιπροσώπων τῆς ἐργασίας ἐναντίον τοῦ κεφαλαίου, ἐπεσκιάσθησαν διὰ τοῦ θανάτου τοῦ δυνάστη τῆς Κλαρεντίας καὶ τῆς Ἀδωνδάλης, πρεσβυτέρου υἱοῦ τοῦ τῆς Ἀγγλίας διαδόχου, πρίγκιπος τῆς Οὐαλλίας καὶ ἄγοντος τὸ 28ον ἔτος

τῆς ἡλικίας αὐτοῦ. Ὁ θάνατος τοῦ δυνάστη, προσβληθέντος ἐξ ὑψηλότητος, τῆς λυμαιομένης τὰς ἀνωτάτας κυρίως τάξεις τῆς κοινωνίας, ἐπελθὼν κατὰ τὰς παραμονὰς τοῦ ἡμεναίου αὐτοῦ μετὰ τῆς οἰκογενίας Τέκ, εἰς ἄφαιτον ἐδύθισε πένθος τὸν Τζὼν Βούλ, τὸν προπαρασκευασθέντα τὸ μὲν εἰς λαμπρὰν πανήγυριν τῶν γάμων τῆς Α. Υ., τὸ δὲ εἰς ἐπιλήψισιν σημαντικῆς ἐπιχορηγήσεως τοῦ ἀποχωρισθέντος ζεύγους.

Ἐν Γαλλίᾳ μετὰ τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς τακτικῆς συνόδου τῶν νομοθετικῶν σωμάτων, ὅπου ἐξελέγησαν τὰ αὐτὰ προεδρεῖα, ὁ κύριος Φλοκὲ δηλονότι ἐν τῇ βουλῇ καὶ ὁ κύριος Λεροαγὲ ἐν τῇ Γερουσίᾳ, τὸ σπουδαιότερον ζήτημα εἶναι ἡ ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν στρατιωτικῶν ληφθεῖσα ἀπόφασις, καθ' ἣν τῶν προσεχῶν μεγάλων στρατιωτικῶν γυμνασιῶν θὰ μετὰσχῶσιν ἢ τε ἐφεδρεία καὶ ἡ πολιτοφύλακὴ καὶ τὸ ζήτημα τῆς Ἀλσατίας καὶ Λοθαρηγγίας. Πολλὴ πρᾶγματι κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας γίνεται λόγος ἐν Γαλλίᾳ περὶ ἀνταλλαγῆς τῶν δύο τούτων ἐπαρχιῶν, αἵτινες ἐπιστρέφονται δῆθεν εἰς τὴν Γαλλίαν, ἀντὶ τοῦ Τογκίνου, παραχωρουμένου εἰς τὴν Γερμανίαν, μέγας δὲ προὔκλινθη πάταγος ἐν σπουδαίᾳ τάξει τῆς ἐν Παρισίοις κοινωνίας, τῇ κατακρινούσῃ σφόδρα τὴν τοιαύτην ἀνταλλαγὴν. Τὰ ἐκφερόμενα ἐπὶ τούτῳ σχόλια οὐχὶ ἀσημαντα τυγχάνουσιν. Ἡ Ἀλσατία καὶ Λοθαρηγγία κατοικοῦνται ὑπὸ 1,600,000 κατοίκων, τούναντίον δὲ τὸ Τογκίνον ὑπὸ 15—25,000,000. Ἐπομένως ἡ ἐν τῇ ἄκρᾳ Ἀνατολῇ γαλλικῇ αὐτῇ ἀποικίᾳ εἶναι δεκαπενταπλασία τῶν ἀδελφῶν ἐπαρχιῶν καὶ δύναται ἡμέραν τινὲ νὰ διαδραματίσῃ, ὥς ἀπεφάνθη καὶ ὁ περιώνυμος Ἰούλιος Σιμών, τὸ αὐτὸ ὅπερ καὶ ἡ Ἰνδικὴ διαδραματίζει ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς Ἀγγλίας πρόσωπον.

Ἐν Ρωσίᾳ ἡ κυριωτέρα προσοχὴ στρέφεται περὶ τὸν δημοσιευθέντα προϋπολογισμὸν τοῦ 1892 καὶ περὶ τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἀναγκῶν τῶν ὑπὸ τῆς σιτοδείας μαστιζομένων ἐπαρχιῶν. Ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος περὶ πλείστου ποιεῖται τὴν ἀνακούφισιν τῶν δεινοπαθημάτων τῶν λιμωττόντων ὑπηκόων αὐτοῦ καὶ ἐπιθυμεῖ ὅπως, πρὸς πρόληψιν οἰασδὴποτε καταχορήσεως, ἡ εἰσπραξὶς τῶν ὑπὲρ τούτων συνδρομῶν καὶ τῶν ἐράνων ὥς καὶ ἡ διανομὴ αὐτῶν διεξάγῃται ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ διαδόχου μεγάλου δυνάστη Νικολάου, ὅστις καὶ ἐμελλε ν' ἀπέλθῃ ἐπὶ τόπον, ἀλλ' ἀνεχαιτίσθῃ ἐν τῇ ἀπελεύσει συνεπείᾳ τῆς ἀσθενείας τῆς μητρὸς, προσβληθείσης ὑπὸ τῆς ὑψηλότητος. Οἱ ἐν Πετροπόλει καὶ τῇ λοιπῇ Ρωσίᾳ ἐπισημότεροι κύκλοι λίαν ἐξαιροῦσι τὰ τοιαῦτα φιλάνθρωπα αἰσθήματα τοῦ αὐτοκράτορος αὐτῶν καὶ τὰς ὑπὲρ τῶν ὑπηκόων καταβαλλόμενας ὑπ' αὐτοῦ προσπάθειας ἐκτιμῶντες εἰς ἄκρον προσάγουσιν ὥς ἐπιχείρημα κατὰ τῶν πλεονεκτημάτων τῶν ἐν Βερολίνῳ καὶ Βιέννῃ, ὅπου τὰ ἐν Ρωσίᾳ δι' ἀπαισίου ὅλως βλέπονται βλέμματος καὶ δῆθεν μὲν ἐξαγγέλλονται συλλήψεις ταραξιῶν, δῆθεν δὲ καταγγέλλεται ἡ διεύθυνσις τῶν σιδηροδρόμων ἐπὶ ἀκρίβειαν περὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν σιδηρῶν ἐλασμάτων ἀπὸ πάσης κακοδοῦλου ἐνεργείας τῶν εἰρημένων ταραξιῶν. Οἱ ἀμερολήπτως τὰ πράγματα κρίνοντες ἀνευρίσκουσιν ἐν πᾶσι τούτοις ἀντεκδίκησιν τῆς ἀπαθοῦς πρὸς τὰς δυνάμεις τῆς τριπλῆς συμμαχίας πολιτείας τοῦ ἀνακτοβουλίου Πετροπόλεως, κρεῖσσον ἡγουμένου τὸ βῦειν τὰ ὧτα εἰς τὰ κατ' αὐτοῦ λεγόμενα καὶ τὸ συμπληροῦν τὸ ἐν τοῖς δυτικοῖς μεθορίοις ἀμυντικὸν σύστημα.

Ἐν Ἰταλίᾳ ἀρξαμένων τῶν βουλευτικῶν ἐργασιῶν, ἡ

κυβέρνησις τὸ μὲν πειράται νὰ τύχη τῆς πλήρους ἐπιψηφίσεως καὶ ἐπικυρώσεως τῆς μετὰ τῶν συμμάχων κρατῶν ἐμπορικῆς συνθήκης, τὸ δὲ νὰ πείσῃ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ ἔθνους ὅτι τὰ οἰκονομικὰ τῆς χώρας ἔχουσι καλῶς καὶ δὲν φέρουσι τὸν χαρακτήρα, ὃν ἀποδίδουσιν αὐτοῖς οἱ τῆς κυβερνήσεως πολέμιοι. Σπουδαῖαι ὡσαύτως τυγχάνουσι καὶ αἱ διαδιδόμεναι φῆμαι περὶ συνεντεύξεως τοῦ αὐτοκράτορος Φραγκίσκου Ἰωσήφ καὶ τοῦ βασιλέως Οὐμβέρτου, ἡ δ' ἐν τῇ φήμῃ ταύτῃ σπουδαιότης ἐγκείται οὐχὶ τόσον ἐν τῇ δικαιολογίᾳ τῆς συνεντεύξεως διὰ τοῦ πόθου τοῦ καισαρο-βασιλέως, ὅπως ἀνταποδώσῃ τὴν ἀπὸ ἐτῶν γενομένην ἐπίσκεψιν τοῦ βασιλέως τῆς Ἰταλίας πρὸς αὐτόν, ὅσον ἐν τῷ ἐπιχειρήματι ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ Φραγκίσκος Ἰωσήφ πειράται νὰ συνδιαλάβῃ τὸ Κυρινάλιον μετὰ τοῦ Βατικανοῦ. Τὸ πρᾶγμα αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ φαίνεται ἀδύνατον, παρὰ τὴν ἀνάμειξιν καὶ τῆς Ἀμερικῆς εἰς τὸ ρωμαϊκὸν ζήτημα, συνεπεία τῶν ἀδιαλλάκτων καὶ ἀσυμβιβάστων ὅλως ἀξιώσεων τῆς παπυσίνης καὶ τῶν περὶ τὸν βασιλέα Οὐμβέρτον, τούτων μὲν οὐδένα λόγον ἀνεχομένων περὶ τῆς πρωτενούσης αὐτῶν, ἐκείνης δὲ ἐμμενούσης εἰς τὸ πρὸ τῆς 20 Σεπτεμβρίου 1870 καθεστὼς ἐν τῇ ἀθίκτῳ Ρώμῃ.

Ἐκ τῶν τοῦ Αἰμου κρατῶν ἡ Σερβία ἔχει τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Σκουπτίνης καὶ τὴν πρὸς τὴν Βουλγαρίαν διαφωνίαν συνεπεία τῶν ἀξιώσεων ταύτης πρὸς παράδοσιν τῶν ἐν Βελιγραδίῳ βουλγάρων προσφύγων, τῶν κατηγορουμένων ἐπὶ τῷ ὅτι πολλὰ τὰ κακὰ ἐξυφαίνουσι κατὰ τῶν περὶ τὸν πρίγκηπα Φερδινάνδον καὶ τὸν πρωθυπουργὸν αὐτοῦ Σταμπούλωφ. Τὸ παράδοξον ἐν παντὶ τούτῳ τῷ τελευταίῳ ζητήματι εἶναι ἡ πολιτεία τῆς Αὐστροουγγαρίας καὶ τῆς Ἰταλίας, αἵτινες ἀξιοῦσαι τὴν παράδοσιν τῶν κατηγορουμένων ταραξιῶν ἐπεμβαίνουν εἰς τὰ τοῦ σερβικοῦ βασιλείου, καίτοι ἐν τῷ ζητήματι τοῦ ἐκ Σοφίας ἐξωσθέντος γάλλου ὑπηκόου κ. Σαδούρν ὠρμῶντο ἐξ ἀντιθέτου ὅλως ἀρχῆς. Ἡ Ρουμανία προπαρασκευάζεται εἰς τὰς κοινοβουλευτικὰς ἐκλογάς, τὰς ἀρχομένας τῇ 1 Φεβρουαρίου, καὶ τὰς προκαλούσας μεγάλην καὶ σπουδαίαν κίνησιν, συνεπεία τῶν ἐνεργειῶν τοῦ συντηρητικοῦ κόμματος, τοῦ ἐμμένοντος εἰς τὴν πατροπαράδοτον τῶν Βογιάρων πολιτικὴν, παρὰ τὰς προσπάθειάς τῶν ὑπερμάχων τῆς τριπλῆς συμμαχίας καὶ τὰς γενομένας φιλοφρονήσεις τῷ βασιλεῖ Καρόλῳ κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ παρουσίαν ἐν ταῖς πρωτενούσαις τῶν τριῶν συμμάχων κρατῶν. Ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχουσιν αἱ διεξαχθεῖσαι ἀναπληρωματικαὶ ἐκλογαί, ἀπολήξασαι ὑπὲρ τῆς συμπολιτεύσεως καὶ τέλος ἐν Τουρκίᾳ αἱ πρὸς διοργάνωσιν διαφόρων δημοσίων ἔργων προσπάθειαι.

ΟΙ ΓΑΜΟΙ ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ.

(Συνέχεια· ἴδε ἀριθμὸν 8).

Ε'.

ΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ΤΟΥ ΤΡΕΒΙΖΑΝΟΥ.

Τὴν ἑορτὴν τῶν γάμων τοῦ Ἰβάν εἶχε ταραξεί ἐπεισόδιον, ὅπερ μικροῦ δεῖν ἐπέφερεν ὀλέθρια ἀποτελέσματα. Ὁ ἀναγνώ-

στης ἐνθυμεῖται ὅτι ἡ ἐνετικὴ πολιτεία εἶχεν ἀποστείλει εἰς Μόσχαν κατ' ἀπρίλιον τοῦ 1471 τὸν Ἰωάννην Μπατίσταν Τρεβιζάνον μετὰ τῆς διπλῆς ἐντολῆς νὰ ἐξακριβώσῃ ἐπιτοπίως τὴν ἀλήθειαν τῶν παραστάσεων τοῦ Γισλάρδου καὶ τοῦ Βόλπ καὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Χρυσὴν Ὀρδὴν, ὅπως διαπραγματευθῇ πρὸς τὸν χάνην τῶν Τατάρων περὶ τοῦ πολέμου, ὁ διπλωμάτης δὲ οὗτος διαπιστοῖ ὅτι ὁ Βόλπ οὐδαμῶς ἐδικαίωσε τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς Γερουσίας, ἅτε τὰ πατριωτικὰ αὐτοῦ αἰσθήματα ὑποτάσσων τῇ πρὸς τὸ κέρδος ἐπιθυμίᾳ, τῆς ταταρικῆς δὲ συμμαχίας μελλούσης νὰ πορίσῃ αὐτῷ μεγάλα προσωπικὰ κέρδη. Τῆς τοῦ μεγάλου πρίγκηπος ἐπεμβάσεως δυναμένης ν' ἀνατρέψῃ τοὺς πλεονεκτικούς ὑπολογισμούς αὐτοῦ, ἔδει νὰ διαφύγῃ αὐτὴν ἐκ παντὸς τρόπου· ὁ πονηρὸς λοιπὸν Ἰταλὸς περιεβλήθη διὰ μυστηρίου, παρέστησε δὲ τὸν Τρεβιζάνον ὡς τινα ἀνεψιὸν αὐτοῦ μεταβάλλοντα πρὸς διακανόνισιν οἰκογενειακῶν ὑποθέσεων· ἐπεφυλάσσετο νὰ συνοδεύσῃ αὐτῷ αὐτοπροσώπως εἰς τὴν Χρυσὴν Ὀρδὴν, ἀλλὰ βραδύτερον, διότι ἔδει πρότερον ν' ἀπέλθῃ αὐθις εἰς Ἰταλίαν καὶ ὁδηγήσῃ εἰς Μόσχαν τὴν ἡγεμονόπαιδα Ζωήν. Ὁ Τρεβιζάνος μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ συμπατριώτου του περιέστη εἰς σκληρὰν ἀπομόνωσιν· ἀγνοῶν τὴν γλῶσσαν τοῦ τόπου, θεωρῶν ἑαυτὸν προδομένον ἢ ὡς ὄμηρον παραδομένον, ἐξεδήλωσε τοὺς φόβους αὐτοῦ πρὸς τοὺς κυρίους του, οἵτινες τόσῳ μᾶλλον συνεμερίσθησαν αὐτοῦ, ὅσῳ ὁ Βόλπ ἀντὶ προδεθῶν νὰ παρασχῇ σαφεῖς ἐξηγήσεις, διοδεύων τὴν Ἰταλίαν, ἐπιμελῶς ἀπέφυγε τὴν Βενετίαν. Ἡ Γερουσία ἐταράχθη μεγάλως, ἐγκαταλείπουσα δὲ τὰς πρὸς τοὺς Τατάρους διαπραγματεύσεις, τῇ 17/27 ἀπριλίου διέταξε τὸν γραμματέα αὐτῆς νὰ ἐπανακάμῃ οἴκαδε Οὗτος, νοσήσας, δὲν ἠδυνήθη ν' ἀπέλθῃ παραχρῆμα, μικροῦ δεῖν δὲ τὴν βραδύτητα ταύτην ἐξέτινε διὰ τῆς ζωῆς. Ἡ ἀποστολὴ ἐν τούτοις ἦν λεπτοτέρα καὶ κινδυνωδετέρα ἢ ὅτι ἐφαίνοντο ὑποπτεύοντες οἱ Ἑνετοί.

Καὶ ὄντως αἱ τῆς Μόσχας καὶ τῆς Χρυσῆς Ὀρδῆς σχέσεις, τεταμέναι ἀπὸ τινος, ἀπέβαινον ὀσμημέραι ἐχθρικώτεραι. Οἱ ῥῶσοι πρίγκηπες δὲν ἐπεδαψίλευον πλέον τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν εἰς Σαράιον, προσφάτων νικῶν ἐμβαλλουσῶν μᾶλλον τὴν ἐλπίδα τελείας ἀποδείξεως τοῦ ταταρικοῦ ζυγοῦ. Τῷ 1472 ὁ χάνης, παροξυνθεὶς ὑπὸ τῶν ἀποτυχιῶν καὶ ὑποκινούμενος ὑπὸ τοῦ βασιλέως Καζιμίρ, ἡγούμενος μεγάλης δυνάμεως, εἰσέβαλεν εἰς Ρωσίαν. Αἱ αἱματηρόταται συγκρούσεις ἐγένοντο ἐπὶ τὸν ὄχθον τοῦ Ὁκα, οἱ Τάταροι δὲ, στερηθέντες τῆς ἐπικουρίας τῶν Πολωνῶν, ἐπὶ τῆς ὁποίας πλειότερον τοῦ δέοντος εἶχον ἐρείσθῃ, κατετροπώθησαν καὶ εἰς ταχεῖαν ἐτράπησαν φυγὴν. Τῇ 13/23 αὐγούστου ὁ Ἰβάν ἐπανέκαμψεν εἰς τὴν πρωτεύουσάν αὐτοῦ νικητῆς μὲν τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ μὴ περατώσας τὸν πόλεμον. Ἡ Χρυσὴ Ὀρδὴ δὲν ἀφωπλίζετο, ὁ χάνης δὲ παρέμενεν ἀδιάλλακτος τῆς Μόσχας πολέμιος. Ἡ πρὸς αὐτὸν λοιπὸν ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ μεγάλου πρίγκηπος διαπραγματεύσεις ἐπὶ οἰφδιόποτε σκοπῷ ἦν ἐπιχειρησὶς παρακεκινδυνευμένη. Ὁ Τρεβιζάνος ὤφειλε νὰ δώσῃ λόγον, οὐδενὶ δὲ ἀπεκάλυπτε τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ. Ὁ Ἰβάν οὐδὲν ὑπώπτευεν, ὅτε ἀθυροστομία τις ἀπεκάλυψε τὰ πάντα.

Λήγοντος τοῦ ἔτους 1472, μόλις ἀφικόμενοι εἰς Μόσχαν μετὰ τῆς Σοφίας Παλαιολόγου οἱ Ἕλληνες καὶ Ἱταλοὶ τῆς συνοδείας αὐτῆς, ἐξεπλάγησαν λίαν ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ Τρεβιζάνου. Ἐπῆλθον ἔριδες καὶ συζητήσεις, νέοι δὲ ἐλθόντες κατήγγειλαν τὸν Ἑνετὸν παρὰ τῷ μεγάλῳ πρίγκηπιν. Ὁ Τρεβιζάνος, εἰπὼν αὐτῷ, ἀπεστάλῃ ὑπὸ τοῦ δόγου Νικολάου Τρόνου παρὰ τῷ χάνῃ τῆς Χρυσῆς Ὀρδῆς, ὅπως προσενέγκῃ αὐτῷ δῶρα καὶ ἐξεγείρῃ τοὺς Τατάρους εἰς πόλεμον. Τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Πῆρλιγγ μελετηθέντα ἔγγραφα τῆς Βενετίας καταμέμφονται ἐπὶ τούτῳ ἐνὸς μόνον ἀνδρός, ὑποδηλοῦσι δὲ καὶ τοὺς εἰς τὴν προδοσίαν ὠθήσαντας αὐτὸν λόγους. Ἡ Γένουα ἀντηγωνίζετο πάντοτε πρὸς τὴν Ἑνέτιαν, ὁ ἐπίσκοπος δὲ Ἀντώνιος Βονομβέρριος ἦν Γενουάτης· οὗτος λοιπὸν ἀπεκάλυψε τοῖς Ῥώσοις τὰ σχέδια τῶν Ἑνετῶν. Εὐχερῶς δύναται τις νὰ φαντασθῇ τὴν ἐκπληξιν καὶ ἀγανάκτησιν τοῦ Ἰβάν, ὅτε οὗτος ἔμαθεν ὅτι ξένος ἀπεσταλμένος, αὐτοῦ οὐδὲν γινώσκοντος, συνεκοινώνει τῷ θανασίμῳ αὐτοῦ ἐχθρῷ. Δὲν ἦτο τοῦτο κατάχρησις τῆς φιλοξενίας, ἀθέτησις τοῦ διεθνούς δικαίου, πρόκλησις ἀντιποίνων; Ἡ διαταχθεῖσα ἀνάκρισις διεπίστωσεν ἐν πάσῃ τὴν ἀκρίβειαν τῶν ἀποκαλύψεων, γνωρίσασα ἐπὶ πλέον τῷ μεγάλῳ πρίγκηπιν ὅτι ὁ Βόλπ, μεμνημένος τὰ κ-